

MANÉVR V OBRANĚ MOTOSTŘELECKÉ DIVIZE

V obranném boji může divize uskutečnit různé druhy manévru silami a prostředky. Manévr můžeme dělit v různých rovinách. Rozhodující bude, jaký prvek vezmeme za znak dělení: je to např. cíl manévru, prvek sestavy divize a místo, kam směřuje manévr.

Podle cíle je to manévr k přechodu do obrany, k protizetči, k vystřídání prvosledových jednotek po jejich vyřazení jadernými údery, k přehrazení mezer, ke změně palebného postavení, protijaderný, k ničení nepřátelských vzdušných výsadků a k přechodu do útoku.

Podle prvku sestavy divize je to manévr prvním sledem, druhým sledem, zálohami, oddílem vojskových raket, dělostřelectvem, protitankovým útvarem, místy velení a manévr týlem.

Podle místa, kam směřuje, je to manévr na první postavení, na palebnou čáru, na čáru v hloubce obrany, z pasivního úseku obrany na směr hlavního úderu nepřítele apod.

Manévr můžeme dělit podle dalších znaků, např. rozšířit uvedené druhy manévru.

Úspěch manévru silami a prostředky podmiňují určité předpoklady, z nichž mezi nejpodstatnější patří:

- rychlost a včasnost manévru,
- uťajení manévru,
- dostatečná pohyblivost vojsk při manévru,
- vhodnost manévru,
- připravené osy (cesty) pro manévr,
- pevné a nepřetržité velení vojskům,
- pečlivá a neustálá součinnost,
- bojová pohotovost jednotek a útvarů k manévru,
- odborná připravenost a morálně politické kvality vojsk.

Vzhledem k omezenému rozsahu článku rozeberu jen **manévr k přehrazení mezer** a **manévr k ničení nepřátelských vzdušných výsadků**.

Manévr k přehrazení mezer

V důsledku použití jaderných zbraní vznikne často v obraně divize situace, kdy budou jadernými údery vyřazeny jednotky, které zaujaly obranu na předpokládaném směru hlavního úderu nepřítele. Tím vznikne v bojové sestavě vojsk mezera, kterou se bude nepřítel snažit využít k rychlému pronikání do

hloubky a k rozšíření svého vlonu. Proto musí velitel nejen prvosledového pluku, ale zejména velitel divize, zakrýt vzniklou mezeru palbou dělostřelectva a přehradit manévrem části sil a prostředků ze sestavy druhého sledu a záloh. Rychlé zakrýtí mezer, zesílení nebo vystřídání jednotek napadených jadernými údery, je jedno z důležitých opatření, které zabezpečuje uchování odolnosti obrany.

Cílem manévru k přehrazení mezery vzniklé po jaderném úderu nepřítele může být: včasným vyjitím vyčleněných sil a prostředků na danou čáru (do prostoru) zastavit postup nepřítele a nedovolit mu tak využít účinků jaderného úderu k dalšímu rozvíjení útoku do hloubky obrany.

Manévr k přehrazení mezer povedou zejména PTZ a POZ a podle potřeby část sil druhého sledu (VŠZ) divize. Spolu s nimi do nových (záložních) palebných postavení i část dělostřelectva, které bude manévr zabezpečovat. V některých případech se mohou dělostřelecké jednotky přesunout přímo do mezery k přímé palbě proti tankům. Bude to tehdy, nemáme-li k zastavení nepřátelských tanků protitankových prostředků nebo jejich manévr by přišel pozdě.

Rychlost a včasnost manévru. Pozdě vedený manévr k přehrazení mezery nejen že umožní nepříteli využít účinků jaderného úderu a rychle pronikat do hloubky sestavy divize, ale může způsobit, že jednotky v průběhu manévru se střetnou s nepřítel v terénu pro ně nevýhodném, v pochodové nebo přebíbojové sestavě a utrpí těžké ztráty. Tím bude narušena odolnost obrany i v hloubce a ohroženo splnění úkolů celé divize. Nejlepší předpoklady pro rychlý manévr i v částečně rozrušeném terénu mají tankové a motostřelecké jednotky s BVP.

Vhodnost manévru. Manévr můžeme vést z hlediska prostoru buď na přivrácený okraj částečně rozrušeného terénu směrem k nepříteli, na jeho odvrácený okraj, nebo přímo do prostoru výbuchu. V druhém případě to sice znamená určitou ztrátu prostoru, ale toto řešení má některé výhody. Vždy záleží na konkrétní situaci. Avšak přehrazení mezery na jejím odvráceném okraji (z hlediska nepřítele):

- nutí nepřítele překonávat částečně rozrušený terén a v této ztížené situaci vést boj s obráncem,
- vytváří více času pro manévr a organizaci palebného systému (o dobu, po kterou nepřítel překonává rozrušený terén),
- vylučuje nutnost manévru v rozrušeném terénu.

Soulad manévru se zámyslem boje. Jestliže velitel divize předpokládá ničit nepřítele v hloubce obrany protiztečí druhého sledu, ovlivní to pochopitelně jeho rozhodnutí, jakými silami přehradit mezeru. Kromě PTZ a POZ divize může v tomto případě vysunout do mezery jen menší část druhého sledu (zvláště bude-li ve druhém sledu jen jeden pluk). Výhodnější však bude, aby šlo s PTZ a POZ divize přehradila mezeru některá jednotka prvosledového pluku.

Palebné zabezpečení manévru k přehrazení mezer. Nepřítel, který si jaderným úderem vytvoří mezeru v naší sestavě, bude mít maximální snahu ji využít a zabránit, abychom ji přehradili manévrem sil a prostředků z jiného směru nebo prostoru. Kromě rychlého postupu svých mechanizovaných a tankových jednotek (útvárů) se bude snažit k využití účinků po jaderném úderu ničit palbou dělostřelectva naše jednotky při manévru. Proto bude hlavním úkolem dělostřelectva divize při manévru ničit a umlčovat nepřátelské palebné prostředky (zejména prostředky jaderného napadení, dělostřelectvo a minomety), které budou podporovat jednotky pronikající do mezery. Dále bude ničit proti-

tankové prostředky nepřítele, které mohou ohrožovat vlastní tankové jednotky nebo jednotky na BVP, zejména v době rozvinování na palebné čáře nebo při zaujímání obrany.

K tomu využijeme především protitankových záloh, ale i vysunutých tankových a motostřeleckých jednotek na BVP, které plnily úkol čelního zajištění.

Průzkum. I když velitel divize bude mít zprávy o postupujících jednotkách nepřítele (od SPzH divize i od prvosledových pluků), jakmile se rozhodne k manévru k přehrazení určité mezery, musí směřovat průzkumné prvky na tento směr. Podle konkrétní situace to může být buď SPzH, která je k tomuto prostoru nejbližší, nebo vyšle ze zálohy průzkumu novou hlídku. Kromě toho si na směru manévru obvykle vyšle svůj průzkum velitel pluku (pokud jde o manévry hlavních sil pluku) a v každém případě velitel čelního praporu (BPzH).

Úkolem SPzH divize a pluku může být zjišťovat:

- sílu, složení, rychlost a směr postupu nepřítele (s důrazem na přísun záloh),
- postavení hlavních palebných prostředků nepřítele, které působí na směru mezery (vlomu),
- situaci v prostoru jaderného výbuchu a na jeho bocích (z hlediska nepřítele a terénu).

Pokud bude SPzH pluku nebo BPzH praporu vysílána v době po obdržení úkolu pro přehrazení mezery, bude její předstih před silami pluku (praporu) velmi malý. Proto bude vhodné, aby hlídky ze zálohy průzkumu na základě postupu nepřítele obdržely předběžné nařízení k plnění úkolu (které je bude orientovat na nadcházející úkol) a po vytvoření mezery jaderným úderem jím byl upřesněn jen směr a prostor činnosti. Avšak i za této situace budou mít průzkumné hlídky ke splnění úkolu zřejmě málo času. Proto bude vhodné využívat k manévru průzkumných sil vrtulníků.

Zajištění. Kromě průzkumu bude vhodné, aby si jednotky (útvary) vysílaly čelní zajištění v síle čtyř až rot, které bude plnit úkoly ČPZ a podle potřeby i boční zajištění. Vzdálenost od zajišťované jednotky bude zřejmě menší než za pochodu (okolo 3 km) a bude ovlivněna celkovou délkou manévru. Úkolem tohoto čelního zajištění bude urychleně vyjít do daného prostoru a zde zabezpečit rozvinutí hlavních sil na palebné čáře nebo zaujetí rajónu obrany. Do sestavy čelního zajištění bude vhodné včlenit i OZP divize (pluku).

Ochrana proti zbráním hromadného ničení. Vzhledem k tomu, že manévry k přehrazení mezer bude probíhat po jaderných úderech nepřítele, musíme položit důraz na tato opatření:

- radiační a chemický průzkum, zjišťování zamořených prostorů, bude-li čas i vyhledávání obydlených,
- volbu nejúčelnějších způsobů pro překonání zamořených prostorů a účelné zabezpečení ochrany při nutnosti přehrazení mezer v těchto prostorech,
- částečnou úpravu komunikací pro manévry silami OZP.

Jaké má divize možnosti z hlediska využití jejího druhého sledu (mzp s BVP) k manévru na palebnou čáru k přehrazení mezery, která vznikla po jaderném výbuchu v prostoru druhého sledu prvosledového pluku: průměrná vzdálenost druhého sledu od palebné čáry, která je v úseku obrany pluku prvního sledu, činí okolo 15 km. Přesun na vzdálenost 10 km probíhá tempem 25 až 30 km . h⁻¹. Rozvinutí do bojové sestavy začíná 5 km před palebnou čarou a probíhá rychlostí do 20 km . h⁻¹.

Za těchto předpokladů je pro přesun a rozvinutí druhého sledu třeba:

— přijetí rozhodnutí velitele divize pro manévr	10 až 15 min,
— vyvedení z prostoru	15 až 20 min,
— přesun	20 až 25 min,
— rozvinutí	15 až 20 min,
Celkem pro přesun a rozvinutí druhého sledu	60 až 80 min.

(Úkol jednotkám upřesníme při vyvádění a za přesunu.)

Nepřítel na směru jaderných úderů k překonání prvního postavení a na vyjití ke druhému postavení (do hloubky okolo 9 km) při rychlosti okolo 3 km . h⁻¹ může potřebovat do tří hodin. Jestliže je palebná čára mezi prvním a druhým postavením, pak k ní může útočník vyjít za 1,5 až 2 hodiny. Při porovnání tohoto času s časem nutným pro vyvedení a manévr druhého sledu můžeme udělat závěr, že v této situaci bude manévr k přehrazení mezery reálný a že na danou čáru, která je v hloubce úseku obrany pluků prvního sledu, vyjde druhý sled divize před příchodem nepřítel. Pokud ovšem bude postup nepřítel rychlejší nebo manévr druhého sledu pomalejší, musí manévr vést na záď druhého postavení nebo do mezery mezi druhé a třetí postavení, což by z hlediska odolnosti obrany v hloubce nebylo příliš výhodné.

Manévr k ničení nepřátelského vzdušného výsadku

Do pásma obrany divize může být na směru hlavního úderu nepřítel vysazen nepřátelský taktický vrtulníkový výsadek (TVV) v síle od zesílené čety do praporu, nejčastěji pak v síle roty. Jeho konkrétní složení, čas vysazení a prostor působení závisí na úkolech, které plní, charakteru obrany, terénních podmínkách a předpokládaných tempech vojsk nepřítel, která útočí čelně. TVV vysazuje nepřítel tehdy, když je zřejmé, že útočná činnost bude mít úspěch. To znamená zpravidla nejdříve při dokončování průlomu našeho prvního postavení.

Úkolem nepřátelského TVV vysazovaného do hloubky obrany divize může být včas ovládnout důležité prostory a udržet je do příchodu hlavních sil, ničit prostředky jaderného napadení a místa velení, vázat na sebe zálohy (druhý sled) divize apod.

V podmínkách soudobé obrany, zvláště v noci nebo za ztížené viditelnosti, může vysazovat malé výsadky v síle čety až roty s cílem vést diverzní průzkumnou činnost.

Aktivní boj se vzdušnými výsadky nepřítel musíme vést bez narušení odolnosti vojsk, která odrazí útok čelně. Proto již při organizaci obrany předvídáme manévr k ničení vzdušných výsadků. Přitom zvažujeme možné složení a úkol vzdušného výsadku, prostor jeho vysazení a pravděpodobné směry jeho činnosti a vedení manévru.

Jednotky a útvary v obraně vedou bezprostřední boj se vzdušnými výsadky nepřítel a za jejich příletu k přednímu okraji, při přeletu obrany, **při vysazení a po vysazení.**

Nejpravděpodobnější prostory pro vysazení v pásmu obrany divize jsou mezery mezi útvary prvního a druhého sledu nebo prostory v týlu druhého sledu. Proto druhý sled (VŠZ), ale i týlové jednotky musí být připraveny k ničení vzdušného výsadku.

Podle posledních názorů počítáme s vytvářením u divize (pluku) v obraně (jako prvkem bojové sestavy) **protivýsadkové zálohy**, která je předurčena k boji se vzdušnými výsadky a aeromobilními jednotkami nepřítel zejména v době

jejich vysazení a po vysazení. Zpravidla ji vytváříme z tankových nebo motostřeleckých jednotek vyčleněných z druhého sledu. Divizní protivýsadková záloha se nejčastěji určuje v síle zesíleného motostřeleckého (tankového) praporu, u pluku v síle zesílené motostřelecké (tankové) roty. Protivýsadková záloha divize se rozmísťuje mezi třetím a čtvrtým postavením nebo na čtvrtém postavení.

Cílem manévru k ničení nepřátelského vzdušného výsadku může být přesunout včas do prostoru vysazení (činnosti) výsadku potřebné bojeschopné síly a prostředky nutné k jeho zničení.

Zvláštnost situace, za které bude probíhat manévr k ničení vzdušného výsadku, je v tom, že obránce zná pouze pravděpodobné prostory vysazení a předpokládanou sílu vzdušného výsadku. Jeho ničení bude zpravidla probíhat v obtížných obdobích obranného boje, kdy druhý sled je už připraven nebo dokonce zavázán do boje s nepřítelem, který útočí čelně.

Do prostoru vysazení směřujeme nejbližší volné jednotky (nebo protivýsadkovou zálohu), které zahajují boj do té doby, než se výsadek soustředí a začne plnit úkol. Je-li to možné, do prostoru vysazení vedeme palbu dělostřelectva. Vysadí-li nepřítel dva výsadky, je třeba vynaložit veškeré úsilí k jejich izolaci, ničit je jednotlivě a nedovolit jim spojit se.

Rychlost a včasnost manévru. Rychlý a včasný manévr umožní, abychom výsadek zničili v prostoru vysazení v době, kdy ještě nebude plně připraven k boji, kdy nebude moci řádně využít terénu, kdy ani nebude zcela orientován. Kromě toho umožní zničit výsadek do doby, než tento začne plnit úkol. Zvlášť důležité to bude u diverzních průzkumných skupin, které po opuštění místa vysazení budou velmi těžko zjistitelné a přitom budou napadat a ničit nejdůležitější objekty a prvky sestavy divize.

Častým úkolem nepřátelského výsadku bude poutat co možná největší počet našich jednotek tak, aby oslabil hlavní uskupení v obraně na směru hlavního úderu nepřítele. To se mu však může podařit pouze tehdy, bude-li mít čas zaujmout výhodnou čáru, zorganizovat palby, popř. i částečně ženiijně upravit terén. A v tom mu zabrání rychlý a včasný manévr.

Bojová pohotovost jednotek a útvarů k manévru. I když při organizaci obranného boje vyčleníme pro boj se vzdušnými výsadky protivýsadkovou zálohu, na tuto činnost musí být připraveny i ostatní jednotky druhého sledu a zálohy divize. Nepřítel může totiž vysadit několik výsadků, protivýsadkovou zálohu napadnout jaderným úderem, dělostřelectvem, nebo protivýsadková záloha bude od místa vysazení výsadku dále, než jiná jednotka druhého sledu divize.

K tomu, aby byla bojová pohotovost jednotky plánované k ničení nepřátelských výsadků k plnění úkolu co nejvyšší, předpokládáme realizovat podle konkrétních možností některá opatření, a to:

- tyto jednotky nezaujímají úsek obrany (obraný rajón) v hloubce, ale jsou v prostoru v rotních proudech,
- pokud musí obranu zaujmout, seznámíme všechny velitele a řidiče se způsobem vyvádění z opěrných bodů a s prostory soustředění jejich jednotek,
- štáb druholedového pluku zplánuje manévr do pravděpodobných prostorů vysazení tak, aby po obdržení úkolu pro ničení výsadku mohl velitel pluku (praporu) jen upřesnit přijaté rozhodnutí,
- seznámíme velitele s předpokládanými prostory vysazení výsadku, s osami přesunu do nich a vydáme předběžná nařízení ve variantách na všech stupních,

- zabezpečíme rekognoskaci os přesunu do předpokládaných prostorů vysazení až k velitelům rot,
- v zimě udržujeme motory bojových vozidel na provozní teplotě s možností okamžitého výjezdu,
- určíme signál pro pohotovost jednotky k ničení TVV a zabezpečíme, aby jednotky znaly činnost při jeho vyhlášení,
- organizujeme nácviky jednotek k ničení TVV (v případě delšího vedení obranného boje).

Palebné zabezpečení manévru k ničení vzdušných výsadek

Protože výsadek nebude zpravidla mít k dispozici těžké zbraně, bude manévru v závěrečné fázi ohrožován ze strany nepřítele kromě palby minometů především střelbou protitankových prostředků (PTRS) a kulometů. Proto hlavním úkolem zabezpečení palbou bude s využitím vlastních protitankových prostředků, tanků a dělostřelectva umlčovat a ničit na účinnou vzdálenost hlavní palebné prostředky nepřítele.

Kromě toho budou jednotky během manévru velmi často pod dostřelem dělostřelectva nepřátelských jednotek a útvarů, které útočí čelně. Proto bude mít vlastní dělostřelectvo za úkol umlčovat nepřátelské baterie, které mohou ohrozit manévru k ničení nepřátelských výsadek. Z toho vyplývá, že k účinnému palebnému zabezpečení manévru bude nutné udržovat nepřetržitou součinnost mezi jednotkami při manévru, dělostřelectvem a jednotkami, které se brání čelně.

Protivzdušná obrana při manévru k ničení vzdušných výsadek

Mezi důležité úkoly protivzdušné obrany divize v obraně patří i vedení boje se vzdušnými výsadek nepříteli za letu a při vysazení. Na ničení nepřátelských výsadek za přeletu se budou podílet všechny protiletadlové prostředky divize v okruhu své působnosti, které nebudou plnit jiné úkoly (včetně části ručních zbraní). Při vysazení budou ničit nepřítele především PLdV K 30 mm, PL kulometry a ruční zbraně.

Boj nepřátelských výsadek mohou podporovat i bitevní vrtulníky, proto jedním z dalších úkolů protivzdušné obrany bude jejich ničení. To bude nejčastějším úkolem protiletadlové raketové baterie druhosledového pluku a podle možností i části protiletadlového raketového pluku divize. Kromě toho je budou ničit protiletadlové kulometry tankových jednotek a komplety S-2M a ruční zbraně motostřeleckých jednotek. Pokud se podaří zjistit vyčkávací prostor bitevních vrtulníků, mohou je účinně ničit i dělostřelectvo a tanky.

Důležitou úlohu budou protiletadlové prostředky (především plrp) plnit i při ničení nepřátelského letectva, které může bezprostředně podporovat boj vzdušných výsadek. Jde zejména o americké letouny typu A 10 A. Pro manévrující jednotky z toho vyplývá nepřetržitá pohotovost k aktivní a pasivní protivzdušné obraně.

Průzkum. Důležitým úkolem průzkumu bude zjistit co nejdříve prostor vysazení výsadku. V dalším pak jeho sílu, složení, směr činnosti nebo rozmístění, způsob zajištění apod. Tyto úkoly budou plnit jednak BPZH od praporu určeného k manévru a dále podle potřeby a možností SPZH ze zálohy průzkumu

divize a druhosledového pluku. I tu bude vhodné využít pro průzkumné hlídky vrtulníků.

Ženíjný zabezpečení. Hlavním úkolem ženíjního zabezpečení manévru bude rekognoskace a částečná úprava cest přesunu tak, aby manévr probíhal s co nejmenšími časovými ztrátami. Kromě toho bude POZ nebo ŽŽ divize (druhosledového pluku) připravena zatarasit ty směry, na něž bude výsadek postupovat. Obdobně podle situace bude POZ připraven spolu s PTZ k zásahu na bočních jednotky, která ničí výsadek.

Uvedu **možnou kalkulaci** časových a bojových možností zesíleného motostřeleckého praporu s BVP **při manévru k ničení nepřátelského výsadku v síle roty**, který je vysazen v týlovém prostoru divize:

Prapor je v prostoru druhosledového pluku v proudech po rotách, zamaskovaný, v částečně ženíjně upraveném terénu. Předpokládané posilové prostředky (tr, bat. SHH 122 mm, ždr) jsou v jeho sestavě. Vzdálenost od zjištěného místa vysazení je 10 km. Prostor vysazení je okamžitě zjištěn. Velitel praporu zná úkol obecně, byla organizována i součinnost (bez stanovení konkrétního prostoru). Vysazovaná je mechanizovaná rota západoněmecké armády zesílená minometnou četou.

Časová kalkulace:

— upřesnění úkolu veliteli praporu od velitele pluku (z hlediska prostoru vysazení a síly výsadku) včetně nařízení (signálu) od velitele divize (úkoly podřízeným budou upřesněny během manévru)	6 min,
— přijetí rozhodnutí pro ničení výsadku	5 min,
— doplňková organizace součinnosti	5 min,
— vyvedení praporu z prostoru	5 min,
— přesun praporu na čáru ničení výsadku (průměrnou rychlostí 25 km . h ⁻¹)	24 min,
— rozvinutí praporu do bojové sestavy	10 min,

Celkem na manévr

55 min.

Z údajů uvedených ve Zprav-51-1 na straně 136 vyplývá, že výsadek v síle vzdušného výsadkového praporu dosáhne hodinu po vysazení pohotovost k boji. Čas pro pohotovost roty bude kratší, proto předpokládám, že vysazená rota bude za 45 minut připravena vést boj. To znamená, že bude-li velitel divize (druhosledového pluku) chtít ničit nepřítele ještě při vysazení, musí manévr proběhnout v kratší době (než 45 min.). To umožní buď menší vzdálenost nebo větší rychlost přesunu do místa vysazení.

Bude-li např. vzdálenost od místa vysazení 5 km a přesun se skutečným rychlostí 30 km . h⁻¹, bude trvat 10 minut. Celková doba manévru včetně upřesnění úkolu se zkrátí asi na 40 minut (6 + 5 + 5 + 5 + 10 + 10). Tato doba už dává reálný předpoklad, že vysazovanou nepřátelskou rotu bude moci vyčleněný prapor ničit ještě v době, kdy se teprve bude organizovat k boji.

Důležité bude zakončit manévr včas i proto, aby se nepřátelská rota nestačila přesunout do výhodného prostoru a zde se s využitím terénu připravit k boji. To všechno samozřejmě za předpokladu, že náš manévr nezjistí nepřítel, který by mohl manévr zpomalit (znemožnit) zásahem svých prostředků.

Předpokládané **bojové možnosti** obou stran v daném případě ukáží na možném poměru sil — viz **tabulku 1**. U nepřítele vycházím z organizace typu 80.

Tabulka 1

Nepřítel		Jednotka zbraň	Vlastní		Poměr
mechanizovaná rota	1	roty	mspr	3	1:3
—		tanky	tr	13	absolutní
mechanizovaná rota	11	BVP	mspr	30	1:3
minometná četa	3	děla minometry RM	bat. SHH – 6 RM č – 2	8	1:2,7
mechanizovaná rota OZ PTRS MILAN	6	PTZ	bat. PTRS – 9 PTRS na BVP – 30	39	1:6

Tento poměr sil vytváří předpoklady pro úspěšnou likvidaci nepřátelského vzdušného výsadku.

Kromě uvedených prostředků může za určité situace ve prospěch vzdušného výsadku působit několik bitevních vrtulníků od protitankového vrtulníkového pluku. V tom případě by se vylepšil poměr sil v protitankových prostředcích pro nepřítel. Pokud výsadek zjistíme včas a můžeme ho ničit při vysazení, popř. za přesunu do prostoru činnosti, může být poměr sil i méně příznivý, než jsem uvedl v tabulce 1.

Manévr silami a prostředky v obraně divize je jejím důležitým prvkem k dosažení cílů obrany. Proto také příprava a řízení manévru silami a prostředky v obraně je jedním z hlavních úkolů velitele a štábu divize při organizaci a vedení obranného boje.

Manévr k přehrazení mezer po jaderných úderech nepřítel v obraně motostřelecké divize budou nejčastěji uskutečňovat druhý sled a zálohy divize. A to jak do prostoru obrany útvarů prvního sledu, tak i na postavení v hloubce. Přitom velmi často bude manévr uskutečňovat jen část sil druhého sledu divize, aby zbytek druhého sledu mohl zaujmout obranu na třetím postavení, nebo ničit nepřítel protiztečí.

Protože na směru hlavního úderu bude nepřítel často vysazovat TVV, musí velitel divize řešit i manévr k ničení nepřátelského vzdušného výsadku.

Do pásma obrany divize, zpravidla mezi první a druhý sled bude nejčastěji vysazován výsadek v síle zesílené čety až roty od prvosledové brigády nebo divize nepřítel. I když se na jeho ničení obvykle nebude podílet celý druhosledový pluk, je nutné, aby všechny jeho vševojskové jednotky byly na tuto činnost připraveny. Je to mimo jiné proto, aby mohla manévr k ničení výsadku vést ta jednotka, která má k tomu nejvýhodnější časové a prostorové podmínky.

Abychom zahájili ničení nepřátelského výsadku do doby než dosáhne po vysazení pohotovost k boji (což je nejvýhodnější), je nutné uskutečnit manévr proti výsadku v síle praporu do 60 minut a proti výsadku v síle roty do 30 až 45 minut po vysazení.

Rozhodující vliv na úspěch manévru silami a prostředky bude mít především včasnost a rychlost jeho uskutečnění. Proto je třeba, aby velitelé a štáby znali různé druhy manévru v obraně divize, aktivně a v co nejširším měřítku je uplatňovali při výcviku vojsk.